

CZAS TERAŻNIEJSZY

Język czeski ma tylko jeden czas terażniejszy. W języku obiegowym czas terażniejszy jest również często używany do wyrażania pewnej lub planowanej przyszłości. Na przykład: *Zítřa jsem doma. Co zítřa děláš? V sobotu jedu na výlet.*

Wszystkie czeskie czasowniki się odmieniają. Koniugacja oznacza, że czasownik zmienia końcówkę i w ten sposób wyraża różne osoby. W przeciwieństwie do wielu innych języków w języku czeskim zaimki osobowe (na przykład *já, ty, on* itp.) zwykle nie są używane z czasownikami, ponieważ informacja o osobie jest wyrażana przez końcówkę czasownika. Zaimków osobowych używamy z czasownikami tylko wtedy, gdy chcemy je podkreślić (np. *Já jsem doktor, ale ty ne. Ona mluví, on píše.*) lub w codziennym języku obiegowym. Uwaga: w wyrażeniu *To je... / To není...* (na przykład, gdy coś lub kogoś wskazujemy) zaimka wskazującego *to* nigdy nie pomijamy.

Wszystkie czeskie czasowniki się odmieniają. Istnieją cztery rodzaje koniugacji w czasie terażniejszym. Przypisujemy do nich czasowniki zgodnie z końcówką pierwszej osoby liczby pojedynczej (forma dla osoby *já*). Forma słownikowa (bezokolicznik) zazwyczaj kończy się na *-t* (np. *dělat, mluvit, studovat*).

	-ÁM	-ÍM	-U	-UJU
bezokolicznik	dělat	rozumět	pít	pracovat
já	děl-ám	rozum-ím	pij-u	prac-uju
ty	děl-áš	rozum-íš	pij-eš	prac-uješ
on, ona, to	děl-á	rozum-í	pij-e	prac-uje
my	děl-áme	rozum-íme	pij-eme	prac-ujeme
vy	děl-áte	rozum-íte	pij-ete	prac-ujete
oni	děl-ají	rozum-í	pij-ou	prac-ujou

Przeczenie w czasie terażniejszym

Aby utworzyć przeczenie, należy dodać przed czasownik przedrostek *ne-*, który piszemy łącznie z czasownikiem. Na przykład: *Neplavu ani neběhám.*

Język czeski ma podwójne lub wielokrotne zaprzeczenie, na przykład *Co nikdy neděláš?* Znaczenie zdania pozostaje negatywne.

	-ÁM	-ÍM	-U	-UJU
	nedělat	nerozumět	nepít	nepracovat
já	neděl-ám	nerozum-ím	nepij-u	neprac-uju
ty	neděl-áš	nerozum-íš	nepij-eš	neprac-uješ
on, ona, to	neděl-á	nerozum-í	nepij-e	neprac-uje
my	neděl-áme	nerozum-íme	nepij-eme	neprac-ujeme
vy	neděl-áte	nerozum-íte	nepij-ete	neprac-ujete
oni	neděl-ají	nerozum-í	nepij-ou	neprac-ujou

W języku czeskim często stosuje się pytanie przeczące, które pełni funkcję uprzejmej sugestii lub oferty. Na przykład: *Nechceš kávu? Nechceš jít na tenis?*

Pytanie w czasie teraźniejszym

Aby utworzyć pytanie, wystarczy zmienić intonację zdania. Zwróć uwagę na dwa rodzaje intonacji:

1. Jeśli można odpowiedzieć na pytanie *ano* lub *ne*, intonacja pytania rośnie:

To je tvůj kamarád?

Vy jste student?

2. Jeśli na pytanie nie można odpowiedzieć *ano* lub *ne*, intonacja pytania stopniowo opada:

Odkud jsi?

Co děláš?

